

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 22 september 2023
(OR. en)

13168/23

SOC 619
EMPL 441
EDUC 359
ECOFIN 897
DIGIT 187

NOT

från:	Ordförandeskapet
till:	Ständiga representanternas kommitté (Coreper)/rådet
Ärende:	Den europeiska planeringsterminen 2023: Den nya teknikens inverkan på arbetskraften: Mot en rättvis digital omställning – Riktlinjedebatt

För delegationerna bifogas ordförandeskapets vägledande not om ovannämnda ärende inför riktlinjedebatten i rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) den 9 oktober 2023.

**Rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) –
sysselsättning och socialpolitik**

Den europeiska planeringsterminen 2023:

Den nya teknikens inverkan på arbetskraften: Mot en rättvis digital omställning

Europeiska unionen och dess medlemsstater har länge ställts inför behovet av att ta itu med framtida stora utmaningar som är gemensamma för alla världsekonomier och samhällen i samband med den gröna omställningen, digitaliseringen, de demografiska förändringarna och avfolkningen av delar av deras territorium.

När det gäller digitalisering konstaterade Europeiska rådet i den nya strategiska agendan för 2019–2024¹ att den digitala omvandlingen under de kommande åren kommer att accelerera ytterligare och få långtgående verkningar, och att vår politik måste utformas på ett sätt som konkretiserar våra samhällsvärden, främjar delaktighet och förblir kompatibelt med vårt sätt att leva.

Med detta i åtanke tillkännagav kommissionen i sitt meddelande *Att forma EU:s digitala framtid*² sin vilja att fokusera på tre centrala mål för att säkerställa digitala lösningar som hjälper Europa att gå sin egen väg mot en digital omställning som respekterar våra värderingar: en teknik som tjänar människor; en rättvis och konkurrenskraftig ekonomi; ett europeiskt förhållningssätt till digital omställning som stärker våra demokratiska värden, respekterar våra grundläggande rättigheter och bidrar till en hållbar, klimatneutral och resurseffektiv ekonomi.

Den digitala omställningen, och dess inverkan på sysselsättningen, på den kompetens som företag och arbetstagare behöver och på arbetsvillkoren och förhållandet mellan arbetsmarknadens parter, är en enorm utmaning för sysselsättnings-, arbetsmarknads- och socialskyddspolitikerna samt för dialogen mellan arbetsmarknadens parter.

Digitaliseringen leder till en djupgående omställning av det sätt på vilket varor produceras och tjänster tillhandahålls. Även om det är orealistiskt att tro att ny teknik fullt ut kan ersätta människor, leder den ökande automatiseringen av processer till uppkomsten av nya yrken, en fullständig omställning av andra yrken och till att många yrken som har blivit föråldrade eller onödiga försvinner.

¹ Europeiska rådets slutsatser av den 20 juni 2019.

² Meddelande från kommissionen *Att forma EU:s digitala framtid*, 19.2.2020, COM(2020) 67 final.

Den tekniska revolutionen kan skapa nya sysselsättningsmöjligheter och täppa till befintliga luckor i deltagandet på arbetsmarknaden. Till exempel förväntas enbart artificiell intelligens (AI) och robotteknik skapa nästan 60 miljoner nya arbetstillfällen i hela världen under de kommande fem åren³. Förutsatt att politiska åtgärder vidtas för att effektivt ta itu med den digitala klyftan, kan digitaliseringen i lika hög grad gynna landsbygdsområden och isolerade områden som är särskilt utsatta för effekterna av åldrande samhällen och avfolkning.

Dessutom har digitaliseringen betydande konsekvenser när det gäller rätten till inkluderande utbildning av god kvalitet och livslångt lärande enligt princip 1 i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Den digitala omställningen har gjort det viktigare än någonsin att digitala färdigheter kan förvärvas och uppdateras för att göra det möjligt för alla medborgare att delta fullt ut i samhället och för att företag och arbetstagare framgångsrikt ska kunna hantera de förändringar som sker på arbetsmarknaden.

I beslutet om Europaåret för kompetens⁴ erinras om att över 90 % av yrkena i EU kräver grundläggande digitala färdigheter, medan omkring 42 % av EU-medborgarna, inklusive 37 % av de arbetande, saknar grundläggande digitala färdigheter.

De åtgärder på EU-nivå och nationell, regional eller lokal nivå som vidtas för att uppnå de mål som anges i det beslutet bör bidra till uppnåendet av de Europa 2030-mål som fastställs i handlingsplanen för den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Detta innebär särskilt att minst 60 % av alla vuxna bör delta i utbildning varje år och att minst 80 % av alla i åldern 16–74 år bör ha grundläggande digitala färdigheter, eftersom detta är en förutsättning för inkludering och deltagande på arbetsmarknaden och i samhället i ett digitalt omvandlat Europa.

Dessutom blir effekterna av användningen av artificiell intelligens på arbetsvillkoren och arbetstagarnas rättigheter allt mer relevanta. Även om användningen av AI-system kan medföra många fördelar för arbetstagare och företag innebär den också utmaningar, till exempel när företag delegerar sina lednings- och organisationsbefogenheter till algoritmer, vilket ökar deras kontrollkapacitet.

³ Meddelande från kommissionen *Ett starkt socialt Europa för rättvisa omställningar*, ST 5353/20.

⁴ Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2023/936 av den 10 maj 2023 om ett Europaår för kompetens (EUT L 125, 11.5.2023, s. 1).

Centrala aspekter av förhållandet mellan arbetsmarknadens parter och arbetsvillkor, såsom rekrytering och urval, fördelning av arbetsuppgifter och bedömning av arbetsprestationer, befordran och uppsägning av kontrakt, anförtros i allt högre grad åt automatiserade beslutssystem.

Användningen av dessa automatiserade system kan gynna arbetstagarna, till exempel genom att öka deras produktivitet, främja inkludering eller öka säkerheten på arbetsplatsen. Det kan dock ge upphov till betydande nya risker, såsom algoritmisk snedvridning, som kan undergräva grundläggande principer och rättigheter på arbetsplatsen. I strid med målen för jämlikhetsunionen⁵ kan de vidmakthålla diskriminering på grund av funktionsnedsättning, ras eller etniskt ursprung, religion eller övertygelse, kön, ålder eller sexuell läggning.

Sysselsättnings- och arbetsmarknadspolitiken måste erbjuda tillräckliga garantier för att man på ett lämpligt, rättvist och effektivt sätt ska kunna bemöta denna verklighet och se till att den tekniska utvecklingen går hand i hand med adekvata arbetsvillkor och arbetsrättsligt och socialt skydd. Med detta i åtanke bör AI och användningen av algoritmer vara föremål för mänsklig kontroll, och digitalisering i arbetstagarnas tjänst bör förespråkas, samtidigt som deras individuella och kollektiva rättigheter respekteras.

Vissa länder har till exempel antagit lagstiftning om företagens skyldighet till algoritmisk transparens och behovet av att informera arbetstagarföreträdarna om hur algoritmer används i organisationen av arbetet.

Social rättvisa, inkludering, jämlikhet, arbetstagares rättigheter samt hälsa och säkerhet måste säkerställas när teknik används på arbetsplatsen. På samma sätt som vi hävdar att den gröna omställningen måste vara rättvis måste även en rättvis digital omställning vara ett mål för vår offentliga politik, i linje med den europeiska pelaren för sociala rättigheter och den europeiska förklaringen om digitala rättigheter och principer⁶. Detta innebär att möjligheter till utveckling av ekonomisk verksamhet och förbättring av sysselsättningens och arbetsvilkorens kvalitet bör säkerställas och negativa ekonomiska och sociala konsekvenser för arbetstagarnas rättigheter undvikas.

⁵ För en översikt över EU:s lagstiftning och initiativ mot diskriminering, se: [Jämlikhetsunionen \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/e3000000/1/press/16172022/16172022-01-06-EN-01-02-03-04-05-06-07-08-09-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000)

⁶ [Europeisk förklaring om digitala rättigheter och principer | Att forma Europas digitala framtid \(europa.eu\).](https://european-council.europa.eu/media/e3000000/1/press/16172022/16172022-01-06-EN-01-02-03-04-05-06-07-08-09-10-11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000)

Behovet av reformer och investeringar som stöder den digitala omställningen har regelbundet lyfts fram i den europeiska planeringsterminen. I den årliga översikten över hållbar tillväxt 2023 identifierades sådana åtgärder som nödvändiga för att stärka EU:s ekonomiska bas och främja nyföretagande och entreprenörskap genom att ta itu med den digitala kompetensklyftan som en särskild utmaning som behöver konfronteras för att kunna stärka rättvisan och konkurrenskraften.

För en sådan rättvis digital omställning har arbetsmarknadens parter en avgörande roll att spela. Treparts- och tvåpartsdialog mellan arbetsmarknadens parter och kollektivförhandlingar, på alla nivåer, är viktiga verktyg för analys, utformning och genomförande av politik som är helt anpassad till arbetsgivarnas och arbetstagarnas behov.

Ministrarna uppmanas därför att diskutera följande frågor:

- Vilka nya initiativ skulle kunna lanseras på EU-nivå för att övervaka och hantera effekterna av ny teknik på sysselsättning, kompetens, arbetstagares rättigheter, arbetsvillkor, arbetsmarknadsrelationer och sociala rättigheter?
- Hur kan vi göra den digitala omställningen rättvis? Hur kan den europeiska planeringsterminen hjälpa medlemsstaterna att vidta lämpliga åtgärder? Vilken roll spelar treparts- och tvåpartsdialogen mellan arbetsmarknadens parter?
